OMIN Käsin

№ 1
1938

Omalle Tellervolle hyvää-yötä. *Presidentinlinnan kummikerhosta valok. Kolmio.*

Liittyy kirjoitukseen ss. 5-6.

OMIN Käsin
KOTILIEDEN KÄSITYÖLEHTI
N:o 1 1. VUOSIKERTA TAMMIKUUN 20. P:NÄ
1938

ONKO MITÄÄN UUTTA AURINGON ALLA?

»Ei mitään uutta auringon alla.« Tämä tulee mieleen kuullessa, että huivi, lämmin villahuivi, on «viimeinen huuto« urheilupukumuodin alalla. Tämä muoti ei olekaan hulluimpia, kuin ottaa huomioon, että huivi suojaa korvia ja on usealle naiselle hyvin pukeva.

Kylpyrannoilla käytettiin jo kesällä huivia suojaamaan auringon polttavilta säteiltä hiuksia ja hartioita. Syksyllä on huivi ollut ulkomailla hyvin suosittu urheilupukujen täydentäjänä. Esim. matkoilla avonaisissa autoissa ja metsästysretkillä käytetään huivia usein. Tietenkään ei muotihuivi ole mikä mummonhuivi tahansa, vaan sen tulee sopeutua urheilupukuun esim. siten, että huivin kangasta käytetään saman puvun puserona tai takin sisusteena.

Kuvassamme toistuu hiihtäjän huivissa oleva malli käsineiden koristeena.

Kudontakulttuurimme kukkasia. Vaikka muodilla on ollut osuutensa näiden kankaiden esille pulpahtamiseen — pitsikankaitahan on suosittu jatkuvasti jo pari vuotta —, niin huomatkaamme ennenkaikkea niiden käsityöarvo. Tällainen taito ei ole jokaisen saavutettavissa, eipä edes sen tulos ostettavissa. Kun työ edistyy vain neljännesmetrin verran päivässä, täytyy kankaan hinnaksi arvioida yli 300 markan metri. Mutta on hauska nähdä, että käsityökulttuuristamme puhkeaa jo tällaisiakin kukkasia.

Kuvista ei käy selville kankaiden utuisuus, mutta sen selvemmin mallin rakenne, joka pohjautuu läheisesti vanhoihin karjalaisiin lastakudoksiin. Malli: Margit Pohjanpalo.

Helsingin käsityöopiston joulunäyttelyssä näkyi toinen mielenkiintoinen muistuma vanhasta kudontataiteestamme. Oli syvennytty 1400-luvun kirkollisiin kudonnaisiin; tuloksena oli pellavainen brokadimainen damasti. Painavana, arvokkaana tyyliteltyine lintuaiheineen tämä kudos olisi ollut juhlallinen esim. ristiäispöydän katteeksi tai taustaksi. — Tulevina lukukausina kokeiluja jatketaan, opettaja kertoi vasta päässeensä alkuun.

Kalevalaisen naisen korut otettiin vastaan avoimin käsin. Ennen joulua kysyntä oli suurempi kuin valmistajat ehtivät tyydyttääkään. Älkäämme unohtako niitä vielä. Pitäkäämme ne jatkuvasti mielessämme — syntymäpäiviä on pitkin vuotta.

On kyllä pieni nautinto, eikö olekin, sanoa vaatimattomasti varsinkin ulkomaalaiselle, jos tulee puheeksi, mistä tuo sievä koru on peräisin (sillä ne *ovat* kauniita): «Oh, se on vain eräs vanhoja suomalaisia aiheitamme. Viisisataa vuotta sitten tällaisia käytettiin kotiseudullani.«

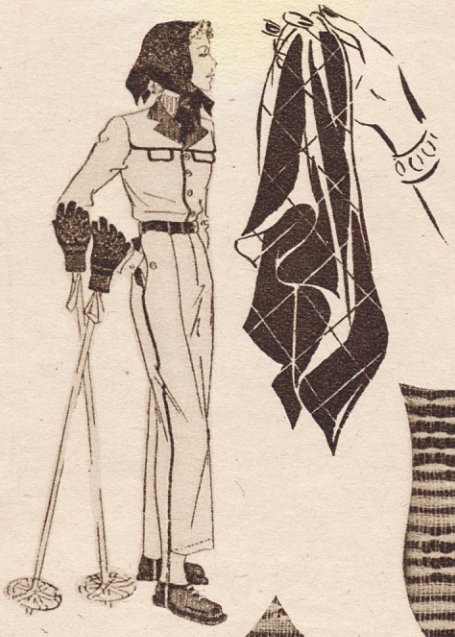

Muutama vuosikymmen sitten kuului viuhka hienoon iltapukuun. Viuhkaa käytettiin paitsi koristeena ja vilvoittavaan löyhyttelyyn, myös antamaan askartelua leikkiville käsille. Kun ei tiennyt, mihin käsiänsä käyttää, kääntäli niillä viehkeästi viuhkaansa. Suunnilleen samaan tarkoitukseen on kai tänä muotikautena tarkoitettu ohut silkkihuivi, joka läheisesti liittyy iltapukuun.

Näitä huiveja näkee erivärisiä, sileitä, painetuin tai kirjotuin kuvioin koristettuja. Kuvassa näkyvä on mustaan, kultakirjailuin somistettuun iltapukuun tarkoitettu ja siitä johtuu, että tämän mustan šifonkihuivin (koko 45×45 cm) kudokseen on pujotettu ristikko kultalangoista.

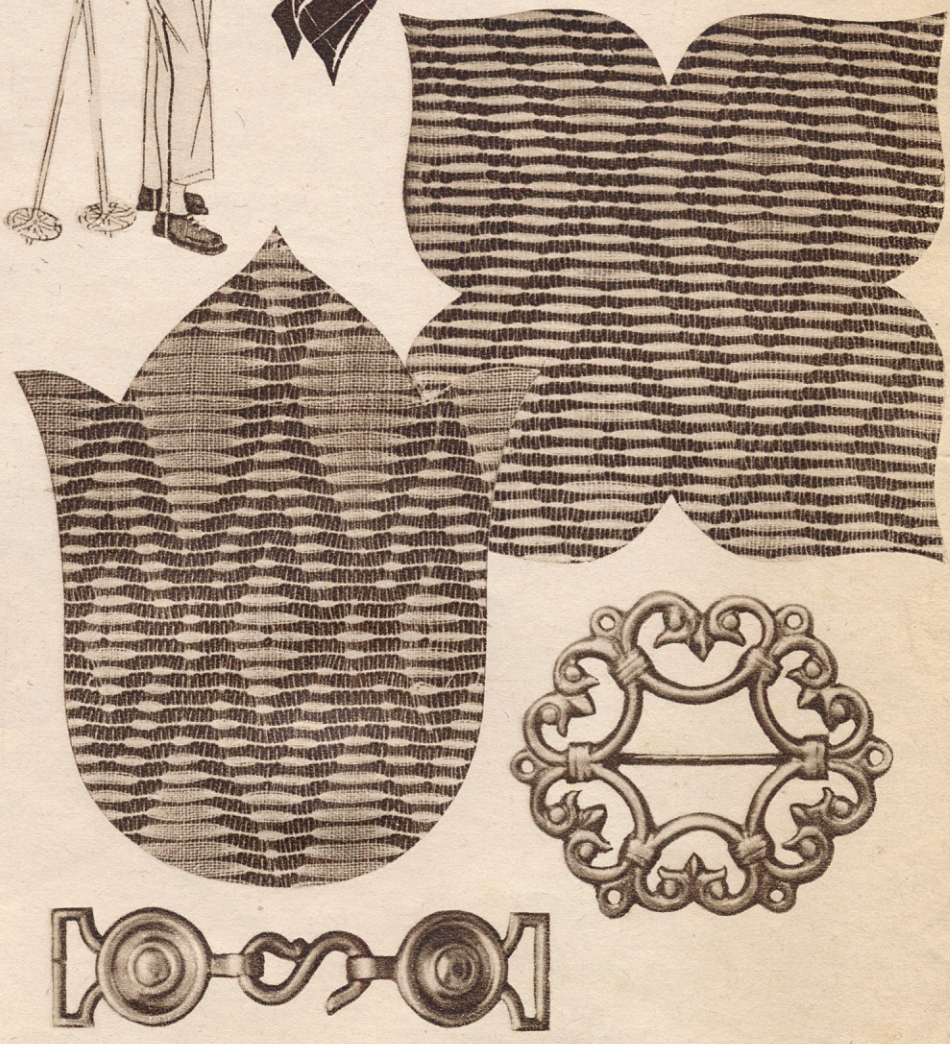

villa

ON SULOISTA TAMMIKUUSSA

Villapuvun kukka. — Tämän sievän, yksinkertaisen kukkasen valmistamiseen tarvitaan hiukan valkoista paksua villalankaa, keltaista ohuempaa villalankaa, ohutta rautalankaa ja valkoista liisteritahnaa.

Valkoisesta langasta leikataan 8 kpl. noin 8 cm pituista pätkää, joiden päät puristetaan liimalla kokoon. Pienempiin kukkasiin lyhyempiä palasia (kuva 1 malliliitteessä). — Malliliitteen piirroskuvat täydentävät selitystä.

Kukan keskukseksi tehdään pieni tupsu keltaisesta langasta siten, että 2 sormen ympäri kierretään lankaa noin 15—25 kertaa, riippuen langan paksuudesta. Rautalangasta, joka jää varreksi, leikataan noin 20 cm pituinen palanen, jolla sidotaan äsken kierretty keltainen lanka keskeltä lujasti kiertämällä kiinni (kuva 2). Langan päät taivutetaan ylöspäin ja luja lanka kierretään noin $^1/_2$ cm tyvestä lankojen ympäri (kuva 3). Tupsu leikataan tasaiseksi.

Tähän keskukseen ommellaan valkoiset kukkalehdet keskeltä kiinni, ensin 4 lehteä, sitten seuraavat 4 edellisten lomiin (kuva 4). Luja lanka omellaan ja kierretään vielä tyven ympäri samoin kuin kuvassa 3.

Vihreästä kankaasta leikataan pieni ympyrä, sivellään liimalla, pujotetaan varren läpi ja painellaan tyven ympäri. Vihreä silkki- tai kukkapaperi kierretään varren ympäri. Kun kukka on valmis, levitetään valkoiset lehdet varovasti leveämmiksi. Kukka voidaan myös valmistaa ohuemmasta villalangasta, jolloin lanka käytetään monenkertaisena.

Kääpiötöppönen.

Älkää naurako kääpiötöppöstä, sillä se on mitä tehokkain apu teillekin. Sukkien parsimisenne vähentyy paljon, jos neulotte isolle varpaallenne erillisen pienen «sukan«.

Luodaan vaaleasta ohuesta langasta 24 s. kolmelle puikolle ja neulotaan ensin sormen leveys saumaneulontaa, sitten edelleen sileää yht. noin 3 cm. Kavennetaan sitten jyrkästi.

Kannattaa kokeilla tätä pientä kotimaista keksintöä.

Oikea tammikuun neulepusero on tämä hauskakaulukkainen vaate. Malli: *K. Väyrynen.* Helsingin Käsityöopiston näyttelystä.

Takakappale: Luodaan $2^1/_2$-numeroisille puikoille 64 silmukkaa. Neulotaan n. 10 cm saumaneuletta, 1 o., 1 n. Tämän jälkeen neulotaan 4-numeroisilla puikoilla 20 kerrosta vuorotellen 1 kerros oikein, 1 kerros nurin ((oikealla puolen oikein, nurjalla nurin). — Neulotaan raita: 1. *kerros* (työn oikea puoli päällä päin): 2 n., 1 o., *seuraava kerros* (nurja puoli päällä päin) 2 o., 1 n. siten, että oikein neulotut tulevat oikein neulottujen ja nurjat nurin neulottujen kohdalle. Senjälkeen neulotaan samalla tavalla kuin ennen raitaa 15 kerrosta. Tämän jälkeen taas raita. 12., 10., 8., 6., 4., 2. kerroksen jälkeen.

Hihanreikä alkaa kolmannen raidan kohdalta. Päätetään 4 s. Senjälkeen joka toisessa kerroksessa kavennetaan ensin 3 s., sitten 2 s. ja 1 s. Tämän jälkeen neulotaan kaventamatta 28 kerrosta. Olkapäät päätetään siten, että 4 kerroksesta päätetään 3 s. kummaltakin puolen vuorotellen. Päättämättä jääneet silmukat päätetään.

Etukappale: Luodaan 74 s. Neulotaan samalla tavalla kuin takakappale. Hihanreiän kohdalla kavennetaan enemmän kuin selkäkappaleessa. Kaulanreikää kaarretaan hiukan edestä. Olkapäät päätetään samalla tavalla kuin takakappaleessa. Kaulus neulotaan suoraan puseroon kiinni ja saumaneulontaa, kuten puseron helma, noin 25 kerrosta.

Hihan suuta varten luodaan 36 s. ja käännöke neulotaan samalla tavalla kuin kaulus. Senjälkeen samoin kuin pusero, mutta ilman raitoja.

Kaulus ja hihansuut koristetaan ketjupistoin erivärisillä langoilla. Jokaisen ketjupistoraidan päähän ommellaan samanvärisellä langalla nukka.

Lankamenekki: Puseroon 6—7 vyyhteä, sukkiin 2 vyyhteä.

Lankanäytteitä lähettää Kotilieden Aitta pyydettäessä, jos 2: — postimerkki seuraa. Uusien, muodikkaiden lankojen hinnat Smk. 13 — 15: — vyyhdeltä.

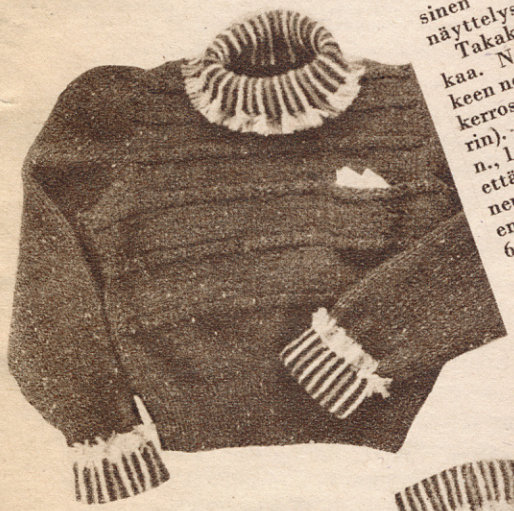

Tammikuun neulepusero. *Sen seuraksi on soma neuloa puolisukat, jolloin saa sievän urheiluasun. Nuori väki voi sellaista käyttää muulloinkin, sillä eiväthän he päällyskenkiä suosi.*

Lentäjämallinen hiihtolakki *on tämän talven suosikki, jollaisen jokainen tuntuu haluavan itselleen. Helpointa on valmistaa se neuloen. Ohje sivulla 13 ja malliliitteessä.*

Viluiset pikkulapset
TARVITSEVAT APUAMME

Kapaloavustustyö on saatettu päätökseen. Mutta lukemattomat isommat lapset kärsivät vilua vaatteiden puutteessa.

Ojentakaa heille auttavat kätenne perustamalla »kummikerhoja».

Köyhillä seuduillamme saapuu sydäntä liikuttavia avunpyyntöjä. Pikkulapset kärsivät suuresti vaatteiden puutteesta. Lukekaa otteitamme näistä kirjeistä.

Maamme itsenäisyyden 20-vuotiskautena on suuria saatu aikaan kansamme henkisen ja aineellisen tason kohottamiseksi. Tämän tosiasian olemme kiitollisuudella todenneet erikoisesti äskettäin vietettyjen itsenäisyysjuhlien yhteydessä.

Suurta siunausta tuottavaa työtä maamme kotien hyväksi ovat suorittaneet naiset monella eri työsaralla. Haluamme tässä yhteydessä mainita eräästä kiitettävästä työstä, minkä naisemme ovat suorittaneet omin käsin, kun he ompeluseuroissa ommellen ja virkaten ovat varustaneet kapaloilla monia tuhansia vastasyntyneitä puutteenalaisten kotien lapsia.

Tämä Suomen Kuvalehden vireille panema ja lähes kahdeksan vuoden aikana johtama kapalo-avustustyö on vaatimattomalta osaltaan kiinnittänyt kansalaisten huomion vaikeisiin taloudellisiin oloihin niissä kodeissa, jotka huomattavasti ylläpitävät syntyväisyyttä maassamme. Ja niin onnellisesti on käynyt, että eduskunta syyskuussa yksimielisesti päätti suorittaa 450: — markan suuruisen äitiysavustuksen, pääasiallisesti vaatteiden ja ruoan muodossa, jokaisesta vastasyntyneestä lapsesta, jonka vanhempien verotettavat vuositulot eivät nouse yli 8 000: — markan. Kun Ukko Kruunu siis lahjoittaa kapalot köyhien kotien lapsille, on Suomen Kuvalehden kapalo-avustustoiminta loppunut mahdollisimman onnelliseen vaiheeseen.

Vaikka kapalolapset nyt saavat vaatetuksen, ei köyhien lasten vaatetuspulma ole sillä autettu. Etenkin maamme pohjois- ja itäosista saapuu meille alituiseen kirjeitä, joissa kerrotaan uskomattoman suuresta vaatteiden puutteesta lapsirikkaissa kodeissa. Lapset eivät pääse ulos koko talvena, kun kengät ja melkein kaikki muutkin vaatteet puuttuvat.

»1—7 vuotiaitten lasten vaatetus on mitä kipein tarve, sillä suurinta puutetta vaatteisiin nähden kärsivät nuo pienet liikkuvat lapset. Vähän suuremmille köyhässäkin kodissa jonkin verran koetetaan saada, vaikka huonojakin ylle, sillä heidän täytyy pystyä auttamaan vanhempiaan töissä», näin kirjoitetaan meille pohjoisesta. Idästä alakoulun opettaja kirjoittaa: »Surkuteltavassa asemassa ovat sellaisten suurperheisten lapset, joiden äiti on kuollut tai sairauden vuoksi kykenemätön kotiaan hoitamaan, isä milloin missäkin tilapäisansioilla ja koko lapsijoukko vanhimman sisaren tai mummon hoidossa. Nykyisellä luokallani on 12 oppilasta koulunkäyntiä varten saanut kunnalta lainaksi kumisaappaat tai muita vaatekappaleita. Nyt joululoman alkaessa he jäävät miltei alastomiksi, kun vaatteet otetaan koululle talteen seuraavaa koulunkäyntivuotta odottamaan. Monilla lapsilla olen nähnyt nokkossäkin kappaleet tai muut epämääräiset rievut jalkojen lämmikkeenä sukkien asemesta ja paidasta on joskus vain saumat jäljellä.»

Vaatteiden puutteessa olevien köyhien lasten puolesta veteamme Kotilieden lukijoihin.

Kehoitamme Teitä, hyvät naiset, tuttavapiirissänne muodostamaan ompelukerhoja, joissa säännöllisesti kokoonnutaan valmistamaan vaatteita lahjoitettaviksi sinne, missä niitä kulloinkin kipeimmin tarvitaan. Luonnollisesti voivat yksinäisetkin kannattaa asiaa työllään ja lahjoillaan, mutta kerho-muoto on mielestämme tälle työlle sikäli sopivampi, että kerhon jäsenet kodikkaasta yhdessäolosta ääneenlukemisineen, keskusteluineen ja kahvin- ja teenjuonnin yhteydessä saavat itselleenkin hauskuutta ja yhdessä tehty työ innostuttaa suurempiin aikaansaannoksiin. Toivomme myös, että kapaloseurojen jäsenet nyt, valtion hoitaessa kapalolasten vaatetuksen, liittyvät kummikerhoihin ja alkavat ommella vaatteita vähän isommille lapsille.

Rekisteröity yhdistys Kotilieden Kummikerhot tarjoutuu toimimaan yhdyssiteenä näille maamme puutteenalaisten lasten hyväksi toimiville kerhoille ja yksityisille. Jäseneksi yhdistykseen voi liittyä jokainen Kotilieden lukijain muodostama kummikerho tai yksityinen, joka haluaa toimia yhdistyksen tarkoitusten edistämiseksi.

Keskuselimenä yhdistys Kotilieden Kummikerhot haluaa olla tukena edellämainitun avustuksen ohjaamiseksi todella tarvitseville. Me tarkistamme pyyntöjen ilmaiseman puutteen todellisuuden ja pyydämme sopivia henkilöitä suorittamaan avustusten jaon kussakin tapauksessa. Annamme kerhoille tietoja siitä, mihin tarkoitukseen kerhon lahjoja kulloinkin tarvitaan, vastaanotamme lahjat kerhoilta ja toimitamme ne edelleen tarvitseville, välitämme mahdollisia yhteisostoja, kaavoja yms.

Esimerkkinä kiinteän järjestelyn tarpeellisuudesta muistutamme Sotkamon Tipasojan kylän koulukodissa ennen joulua sattuneesta tulipalosta, jossa mm. 14 oppilaan kaikki vaatteet paloivat. Ajatelkaa, kuinka hyvä olisi ollut, jos onnettomuudessa mukana olleet köyhät lapset olisivat nopeasti saaneet lämpimät vaatteet tällaisen kiinteästi järjestetyn avustustoiminnan kautta.

Kummikerhojen toiminnan kohteiksi ehdotamme ensimmäiseksi sen itäisen rajapitäjän orvot ja puoliorvot lapset, joiden opettajattaren kirjeestä edellä oleva ote on. Kukin kerho voisi vaatettaa yhden tai useampia määrättyjä lapsia ja ehkä muutenkin osoittaa heille huolenpitoaan. Seurakunnan kirkkoherran rouva on ilomielin luvannut hoitaa työn järjestelyn ja lahjojen jaon seurakunnassa.

Toinen esimerkki: Köyhällä kodilla on navetta lehmälle, lehmänruokaakin olisi mahdollisuus koota, mutta ei ole varaa ostaa lehmää, jonka antama vitamiinipitoinen maito olisi niin tuiki tärkeä perusravinto kodin lukuisille aliravituille lapsille. Ne kummikerhon jäsenet, jotka haluavat kerhossa valmistaa omia käsitöitään, voivat kokoonnuttaessa panna yhteiseen kassaan kukin muutaman markan, joista sitten muodostetaan rahasto lehmän ostoa varten ja aikoinaan pysyvä lahja lapsirikkaaseen kotiin.

Työtarpeiden ostamiseen tarvittavia varoja saadaan esim. maksamalla tarjotusta kahvista tai teestä sovittu määrä yhteiseen kassaan. Kerhossa valmistetusta ja tuttavapiirissä arvotusta käsityöstä voi myös saada tervetulleen lisän kerhon kassaan. — Tahdomme tässä yhteydessä huomauttaa suuresta edusta kummikerhon työtavassa: koskaan ei tarvitse järjestää myyjäisiä, vaan valmistetut vaatekappaleet annetaan sellaisinaan avustettaville.

Kerhojen meille lähettämien vaatekappaleiden ja muiden avustusten jaon toimittaa Kotilieden Kummikerhot ilmaiseksi vähentämättä lahjoista mitään järjestelykulujen peittämiseksi. Yhdistys ei kanna jäsenmaksuja kerhoilta.

Kun siis olette päättäneet yhdessä muiden kanssa jatkuvasti kokoontua työskentelemään puutteenalaisten lasten hyväksi, täyttäkää sivulla 15 oleva ilmoittautumislappu ja lähettäkää se meille. Lähetämme silloin Teille kerhoja koskevia neuvoja ja vastaamme mielihyvin muihin asiaa koskeviin tiedusteluihin.

Kirjeet on osoitettava: Kotilieden Kummikerhot, Helsinki, Heikink. 3.

Kotiliesi tahtoo olla mukana suurta avustustyötä aloitettaessa ja tehdä puolestaan uhrauksen. Jokaiselle vähintään viisihenkiselle kerholle, joka ennen ensi toukokuun loppua ilmoittautuu meille, lähetämme lahjaksi kirjan luettavaksi ääneen kerhoilloissa.

Valittavana ovat seuraavat, tänä talvena mielenkiintoa herättäneet teokset:

1. **Karl Holter: Nahkakirje**
2. **Tyyni Tuulio: Florence Nightingale**
3. **Auni Nuolivaara: Isäntä ja emäntä**
4. **Kaksi pikku kirjasta yhdessä, nim. Annikki Rastin runokokoelma Lumotut silmät ja Kaarinan Anja otti paikan.**

Kerhojen ilmoittautumislomake on sivulla 15. tässä lehdessä. Täyttäessänne sen ilmoitatte myös, minkä kirjan valitsette näistä neljästä.

Kaisa Kallio.
Vieno Kallio.
Katri Kallio.
Ellen Miesmaa.
Aune Heurlin
Siveä Liakka
Sylvi Mustakallio.

Sohvassa istuu presidentinrouva Kaisa Kallio vieressään tyttärensä Katri Kallio ja maisteri Vieno Kallio. Viimeksimainitusta oikealle rouvat Miesmaa, Heurlin, Saloman ja Mustakallio. Rouva Kalliosta oikealle päätoimittaja Wiherheimo ja rouva Liakka.

Ensimmäinen kerho

VALTAKUNNAN ENSIMMÄISESSÄ KODISSA, TASAVALLAN PRESIDENTIN LINNASSA ON JO PERUSTETTU ENSIMMÄINEN KUMMIKERHO

Lämmin lapanen valmistuu toltuneesti rouva Kallion käsistä.

Kun Tasavallan Presidentin puolisolle, rouva Kaisa Kalliolle, esitettiin aikomus perustaa Kotilieden kummikerhoja maamme puutteenalaisten lasten avuksi, hän heti suhtautui asiaan myötämielisesti. Hänen muutenkin lempeät kasvonsa aivan loistivat hyvyyttä, kun hän lausui ilonsa siitä, että kapalo-ompeluseurojen hyvää työtä jatketaan tässä muodossa, isompien lasten hyväksi. Hän sanoi tietävänsä, että maassamme on paljon vaatetusavun tarpeessa olevia lapsia ja myöskin, että naisemme tekevät hyvin paljon avustustyötä näiden lasten hyväksi. On hyvä, että tämän työn tulokset jaetaan keskuselimen kautta. Antaessaan lahjansa Kotilieden kummikerhon välityksellä voi jokainen olla varma siitä, että ne tulevat palvelemaan tositarvetta, koska avustusten jako kerhon kautta on tarkan valvonnan alainen.

Rouva Kallio sanoi suuresti iloitsevansa siitä, että hän koti- ja ystäväpiirissään voi omin käsin työskennellä pirttien pienten lasten vaatettamiseksi. Hän lupasikin jo lähipäivinä kutsua muutamia tuttaviaan linnaan perustettavan kummikerhon ensimmäiseen ompeluiltaan.

Jo kahden päivän kuluttua tuli tieto, että ompelukerho kokoontuu illalla linnassa.

Valtakunnan ensimmäisessä kodissa istui maan äiti kahden tyttärensä ja muutamien ystävien kanssa käsitöiden ääressä keskustellen maamme vähäosaisista lapsista ja tavasta, millä voisi heidän lapsuuteensa tuoda onnen ja ilon tuntua vaatteiden ja lahjojen muodossa. Etenkin jalkineiden hankkiminen oli vilkkaan pohdinnan alaisena.

Rouva Kallio on elänyt kansan keskuudessa, hänen silmänsä ovat avoimet näkemään lähimmäisen puutteen ja hänen lämmin sydämensä velvoittaa häntä toimimaan epäkohtien poistamiseksi.

Illan kuluessa hän kertoi mm. mieltänsä järkyttäneen havainnon matkalta Kainuussa, kuinka suon laitaan rakennetun mökin lähistöllä kasvavat puut oli kuorittu jauhojen jatkoksi pettuleipää varten. — Hän tiesi kertoa surusta, joka kohtaa köyhän kodin jäseniä, kun koti myydään veloista pakkohuutokaupalla tai kun köyhän kodin ainoa lehmä eksyy metsään tai kuolee poikimiseen. Ja ennen kaikkea tämä äiti ja isoäiti tajuaa lapsen mielen ja lapsen oikeuden saada ruokaa ja lämmintä vaatetta.

Näissä merkeissä perustettiin ensimmäinen Kotilieden kummikerho. Sen puheenjohtajana on Tasavallan Presidentin puoliso, rouva Kaisa Kallio, sihteerinä hänen tyttärensä maisteri Vieno Kallio ja johtokunnan kolmantena jäsenenä on kanslianeuvoksenrouva Siveä Liakka.

Valokuvaajamme sai luvan näpätä kodikkaita kuvia maan ensimmäisen emännän perustamasta ensimmäisestä Kotilieden kummikerhosta sen ensimmäisenä ompeluiltana.

Innostuneena työskentelemään köyhien lasten vaatettamiseksi rouva Kallio lausui toivomuksen, että näin aloitettu työ saisi suuren kannatuksen, että maamme parempiosaiset naiset joukolla liittyisivät Kotilieden kummikerhoihin ja monien kerhojen yhteistyö koituisi runsaaksi avuksi maamme vähäosaisille lapsille.

Me toivomme, että Kotilieden kummikerhojen perustaja- ja kunniajäsen, rouva Kaisa Kallio saa osakseen iloa ja tyydytystä työssään köyhien lasten hyväksi ja että kerhoillat linnassa muodostuvat hänelle virkistykseksi hänen vastuunalaisessa asemassaan maan ensimmäisen kodin emäntänä.

Kaunisraitaista kapeaa mattoa. — Valokuva tekee matolle kepposen, muuttaa raidan näyttämään pohjalta ja päinvastoin! Todellisuudessahan kierrettyjen kuteiden muodostaman juovan ympärillä hohtaa punainen yksivärinen raita ja sekavärisistä kuteista tasaisesti sommiteltu kirjava osa muodostaa himmeämmän pohjan.

Tähän hauskannäköiseen riepumattoon on käytetty mitä erilaisimpia kuteita, niinkuin riepumattoon sopiikin. Yleissävy on vaalea ja iloinen. Kuteiden päävärit ovat vaaleansininen ja -harmaa, keltainen ja tiilenpunainen — jokin vihreä pilkahdus siellä täällä elävöittää kudosta. Muutama tummansininen ja -ruskea raita myös erottautuu vaaleasta pohjasta.

Mattoa kaunistaa erikoisesti 12 cm leveä tiilenpunainen raita, joka uudistuu aina 22 cm:n välimatkoin, sekä sen keskellä kulkeva koristejuova. Raidan yksinkertainen tekotapa on seuraava. Kun on kudottu 5 cm tiilenpunaista, kudotaan viriöön kaksi myötäpäivään löysästi yhteenkierrettyä mustaa ja valkoista kudetta, sen jälkeen kudotaan kaksi kerrosta tiilenpun. ja vielä kerran mustaa ja valkoista yhdessä, mutta vastapäivään kierrettyinä. Sitten seuraa 5 cm tiilenpun. ennen sekaväristä pohjakudosta.

Käytävämattoa suunnitellessanne muistakaa myös tämä helppo, mutta tehokas koristelutapa, kierretty raita. Selostus vieressä.

Nyt on RIEPUMATON malleja

Kotilieden lukijat ovat viime aikoina usein pyytäneet riepumaton malleja. Tässä on nyt neljä yhtaikaa. Viittaamme myös Kotilieden äskeiseen numeroon, jossa oli sekä lisää malleja että muita ohjeita.

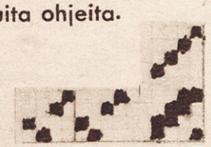

Pujotusohje T. Sarkamiehen malliin.

Nukkakoristeinen riepumatto. *Tämän maton voi aivan hyvin kutoa suurenakin, esim. 2 × 3 m. Malli on malttiliitteessämme koossa 1 × 150 cm, mutta sitä on helppo suurentaa. Talteilija on myös lehnyt 2 väriehdotusta. Ensimmäinen on hyvin vaaleasävyinen, esim. nukat ovat valkoiset tai aivan vaalean harmaat. Näin syntyy varmaan viehättävä ja niin muodikas matto. Toinen, ruskeasävyinen ehdotus, jossa nukat ovat tummanruskeat ja kuvassa tummimpana näkyvä väliraita sininen, on varmaan hyvin käypä taustamatto monien kotien huonekaluille. Omin Käsin-lehdelle suunnitellut taiteilija Viola Gråsten.*

Uusi koristelutapa riepumatossa. *Yläkuvassa näkyy lähemmin uusi koristelutapa, joka hillityn värisessä, vaaleahkossa matossa (kuva alla) teki erittäin onnistuneen vaikutuksen. Kovin kovaa kulutusta tällainen matto ei tietysti kestä. — Helsingin Käsityöopiston näyttelystä valokuvattu. Malli: T. Sarkamies.*

Loimi kalastajal. 15/20. Kaide n:o 40/1. Värit: tummanrusk., pronssinrusk., oranssinkelt., vaaleankellertävää ja vaal.harm. Riepukuteen ohella käytetty pellava- ja villalangan tähteitä. Kuviointi aikaansaatu siten, että riepukude on vedetty loimen välistä ylös ja kierretty puikolle (esim. lyijykynän vahvuus). Kierroskerrosten väli 2 cm.

Iloinen, värikäs riepumatto. *Jos haluatte iloista ja värikästä mattoa, niin tässä on siihen malli. Vaaleat kuteet on värjätty kirkkain värein, kuten työohjeessa malliliitteessämme luetellaan. Koko 220 × 100 cm. Malli: Greta Palmgren. Helsingin Käsityöopiston joulunäyttelystä valokuvattu.*

A B C D E G H

I J K L M N

O P Q R S T U

V Y Z Å Ä Ö

UTES GKJSD

Iloinen, värikäs riepumatto. (Greta Palmgren).

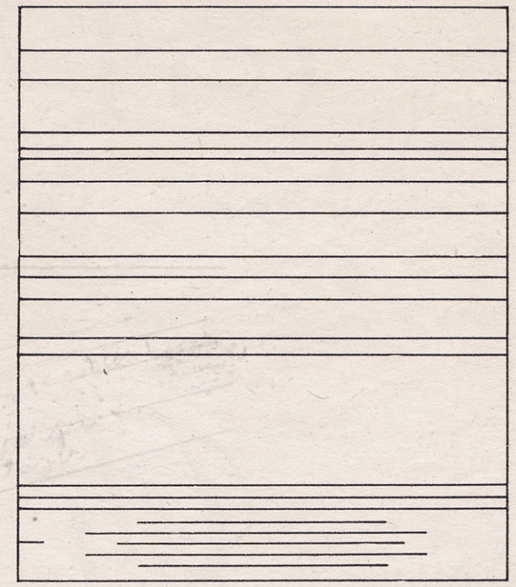

ruskeaa

punaista

sinistä
harmaata
vihreää ja 1 musta kude

keltaista

harmaata, sekaan punaisia kuleita

punaista, sekaan harmaata
vaaleanharmaata
kirkkaansinistä

vaaleanharmaata, sekaan sinistä punaista

erivivahteisia sinisiä

punaista
lumman sinistä

punaista, tummia juovia

Nukallinen riepumatto.
(Viola Gråsten).

Väriehdotus I

valkoista tai hyvin vaaleaa nukkalankaa

4 *vaaleanharmaata tai ruskeanharmaata*

3 *valkoista tai hyvin vaalean harmaata*

2 *punaista*

1 *tummanruskeaa*

Väriehdotus II

tummanruskeat nukkalangat

4 *vaaleampi ruskea pohjaväri*

3 *vaaleampi sininen*

2 *tummanruskeaa*

1 *tummanruskeaa*

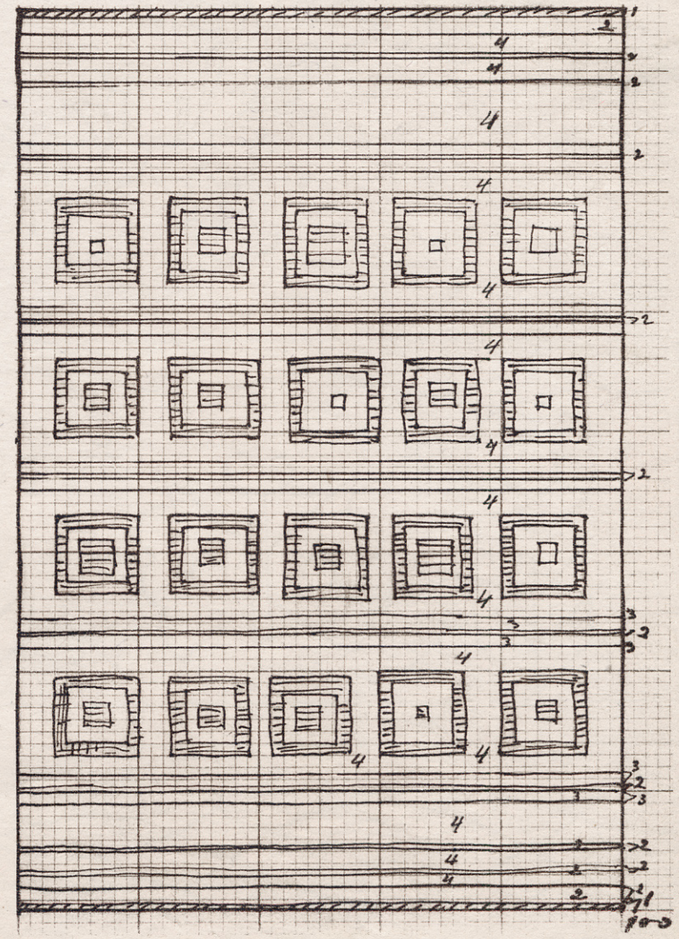

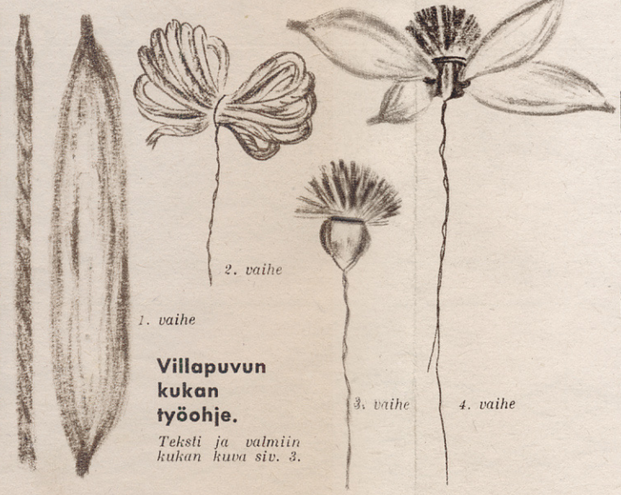

1. vaihe

2. vaihe

3. vaihe

4. vaihe

Villapuvun kukan työohje.

Teksti ja valmiin kukan kuva siv. 3.

Vuodeliinojen kirjontamalleja.

Ristipistomalleja pyyhinliinoihin.

№1

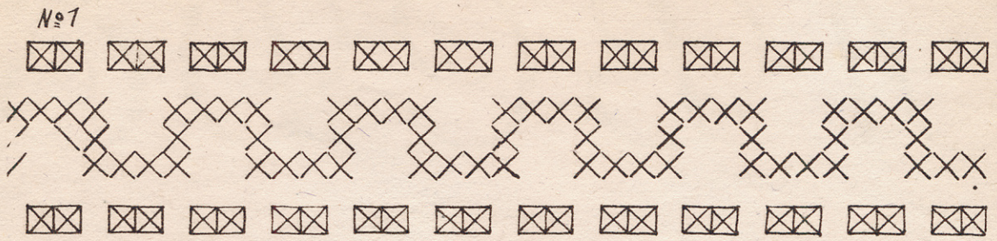

№2

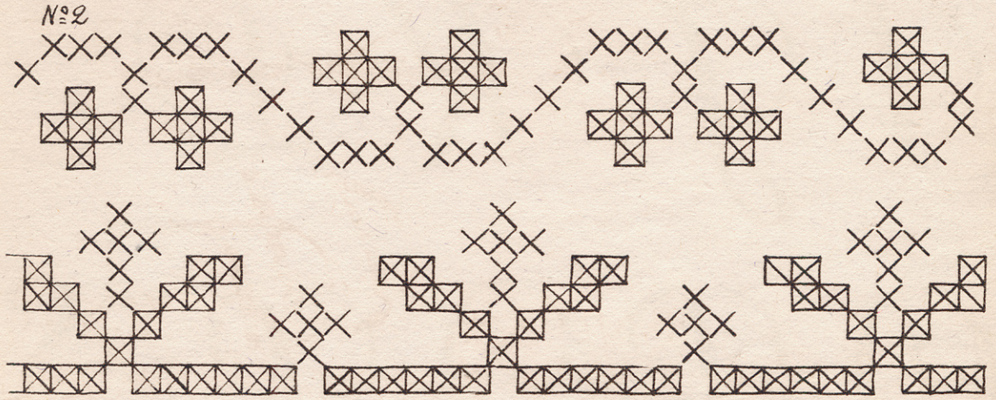

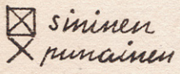

№3

№5

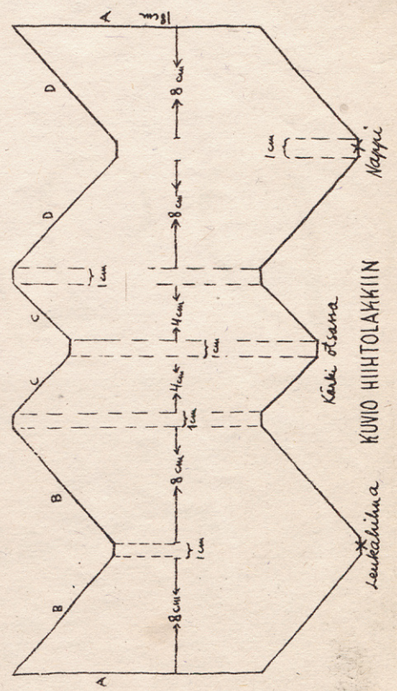

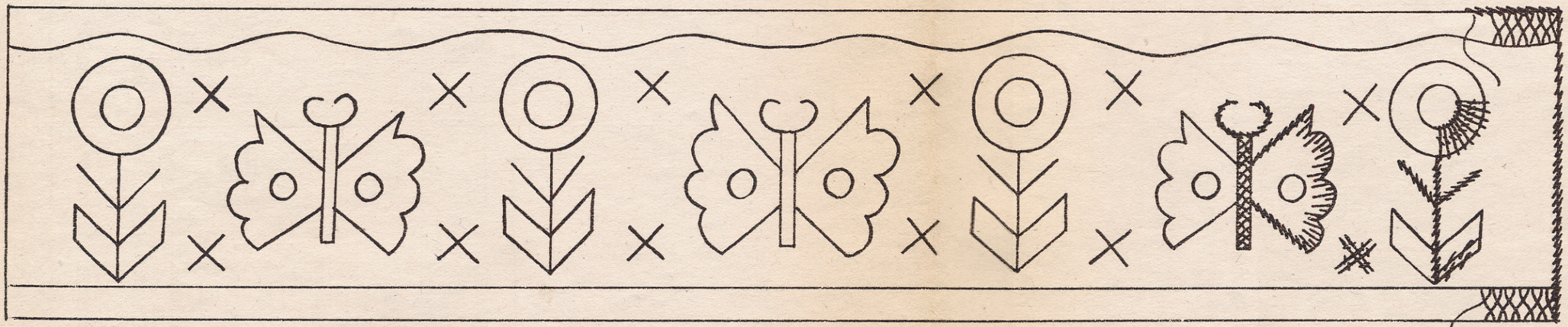

Teille jotka teette KAPIOITA

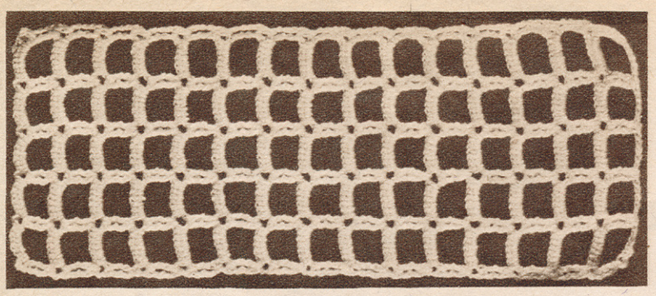

Käsinvirkattu pitsi on aina muodikasta.

Työohje yllä olevaan pitsiin (Lyhennykset: kjs. = ketjusilmukka; ks. = kiinteä silmukka.):

36 kjs. *1. kerros:* pitkä pylväs (2 kertaa lanka neulalle) kuudenteen kjs., 6 kjs., pitkä pylväs kuudenteen kjs., toinen pitkä pylväs samaan kjs. Näin jatketaan vielä 4 kertaa. *2. kerros:* 3 kjs., 7 ks. edellisen kerroksen ketjusilmukkain ympäri, 2 kjs., 7 ks. Näin kerroksen loppuun, jolloin viimeiset 2 kjs. kiinteällä silmukalla viimeisten pylväiden väliin. *3. kerros:* 5 kjs., pitkä pylväs edellisen kerroksen kahden ketjusilmukan ympäri, 6 kjs., 2 pitkää pylvästä, näin kerros loppuun. Malli toistuu toisesta kerroksesta.

Tämä malli on hauska kapeampanakin.

Ajo

Säkeistä saa edullisesti sieviä pyyhkeitä.

Jauho-, sokeri- ym. säkeistä, sekä puuvilla- että pellavakankaisista, voi kirjomalla valmistaa kauniita pyyhkeitä. Etenkin pellavakankaisiin kannattaa uhrata työtä.

Säkeistä poistetaan leimat parhaiten siten, että ratkotut kuivat säkit leimojen kohdalla hierotaan kostealla mäntysuovalla ja pannaan yksitellen tiukalle käärölle. Päivän tai parin jälkeen tavalliseen tapaan säkkejä pestessä ja keitettäessä leimat häviävät.

Mankeloidut säkit leikataan pyyhkeiksi. Kun säkistä ei riitä hulpiota pyyhkeen sivuihin, on kaunista päärmätä ne käsin.

Koristekirjonnat ommellaan värinkestävällä nimikoimislangalla, punaisella, sinisellä tai molemmilla. Kellä on hyvä näkö, voi suorittaa ristipistokirjonnan suoraan kankaalle; heikonäköisille suosittelemme karkean kanavan läpi ompelemista.

Pyyhkeisiin 1, 2, 3 ja 5 on ristipistomallit malliliitteessä. Leveä päärme peittää kirjonnan nurjan puolen pyyhkeissä 1 ja 2.

Poisvedettyjen kudelankojen mukana on värillisiä koristeraitoja vedetty pyyhkeeseen 4 ja päärme on ommeltu reikäompeleella.

Pyyhkeessä 6 on raidat ommeltu siten, että ompelukoneen alilangaksi on puolattu värillistä paksua nimikoimislankaa: ylälankana on valkoinen ompelulanka. Raidat ommellaan ompelukoneella nurjalle puolelle, jolloin värillinen lanka koristaa pyyhkeen oikeaa puolta.

Pyyhe 7 on koriste- ja reikäompeleineen sekä solmittuine ripsuineen niin sievä, että se sopii vaikka pöytäliinaksi.

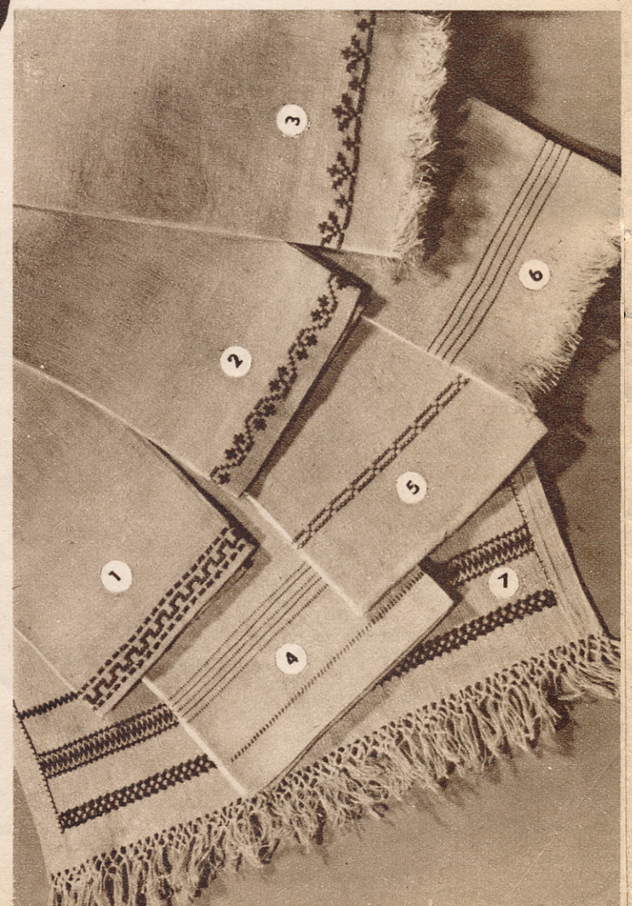

Haastattelimme asiantuntijaa muutamissa kysymyksissä, joita alkamaton lakanakangaspakka aiheuttaa.

«Jos lakana koristetaan pitsillä, niin kuinka leveäksi pitäisi ommella lakanan puoleinen päärme? Käännänkö $^1/_2$ cm vai yhtä leveän kuin ulkoreunan puoleinen päärme?»

«$^1/_2$ tai 1 cm riittää; ja kaksinkertaisen ulkoreunan leveys on 8—10 cm.»

«Käytetäänkö kookkaita vai pienenkokoisia nimikirjaimia?»

«Yleensä nykyisin pienikokoisia: lakanoihin 2 $^1/_2$—4 cm, tyynyliinoihin 1 $^1/_2$—2 $^1/_2$ cm.»

«Kuinka päin kirjaimet ommellaan? Luetaanko ne siis tyynyn vai jalkopään puolelta?»

«Jalkopään puolelta.»

«Mikä on suosituin koristelutapa nykyisin?»

«Paitsi käsin virkattuja pitsejä ja reikäompeleita suositaan nykyisin vähätöistä kirjontaa vuodeliinojen koristeena. Kierretyllä nimikoimis- tai helmilangalla ommellaan niihin yksinkertainen kestävä reunusmalli tai myös pieni kirjous nimikirjainten yhteyteen.» (Tällaisia malleja on tämän numeron malliliitteessä.) «Etenkin ns. amerikkalaismallisten tyynyliinojen koristeeksi käytetään myös käsin nyplättyjä ja tehdaspitsejä.»

JL

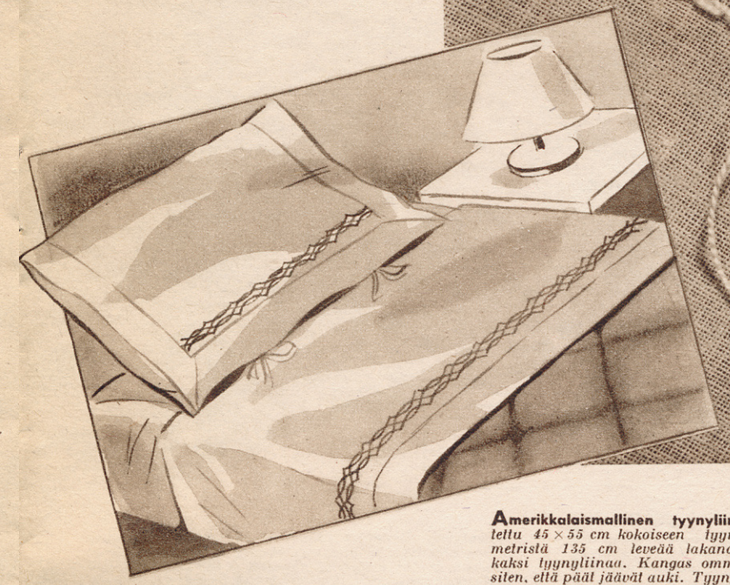

Amerikkalaismallinen tyynyliina *on tarkoitettu 45 × 55 cm kokoiseen tyynyyn. Yhdeltä metristä 135 cm leveää lakanakangasta saa kaksi tyynyliinaa. Kangas ommellaan yhteen siten, että päät jäävät auki. Tyynyliinan päihin ommellaan pitsi ympäri reunan (ilman leveää päärmettä). Koristemalli kirjolaan kumpaankin päähän, noin 5 cm kankaan reunasta. — Toiseen päähän, keskimmäisen perhosen tilalle, on sievä ommella nimikirjaimet. Jos näyttää olevan tarpeen, kiinnitetään kumpaankin päähän sisäpuolelle solmittaval nauhat estämään tyynyn liukumista.*

Lanka: helmilanka n:o 8.

Lakanat voi koristaa samalla tavalla pitsillä ja samalla koruompeleella. Kirjontamalli on malliliitteessä.

Lakanaan ja tyynyliinaan on kirjottu yksinkertainen ja sievä malli käyttäen varsipistomuunnosta, ts. varsipistoa, jossa lanka viedään vuorotellen oikealta ja vasemmalla puolella (katso työstä otettua lähikuvaa). Tämän kestävän mallin voi ommella joko paksulla, kierretyllä nimikoimislangalla tai helmilangalla n:o 8. Kirjontamalli on malliliitteessä.

Malliliitteessä on siis kirjontamallit kaikkiin tällä aukeamalla esitettyihin töihin. Lisäksi siellä on vielä kaksi lakanankirjon tamallia sekä sarja nimikirjaimia. Niiden suurentaminen ja pienentäminen sopivaan kokoon on melko helppoa jokaiselle, »kun toimeen tartutaan».

KIRJOKAA, KIRJOKAA...

Sohvatyyny »Kesäpäivä» *(Koko 40 × 42 cm.) Välkkyvällä silkkipinnalla aurinkoisia, punaisiin ja vihreisiin värisävyihin soinnutettuja kukkakuvioita. Harvinaisen siro malli ja ompelutapa. Sommitellut Ester Ax-Tokkola.*
Piirrettynä ja aloitettuna lankoineen Smk. 80: —.

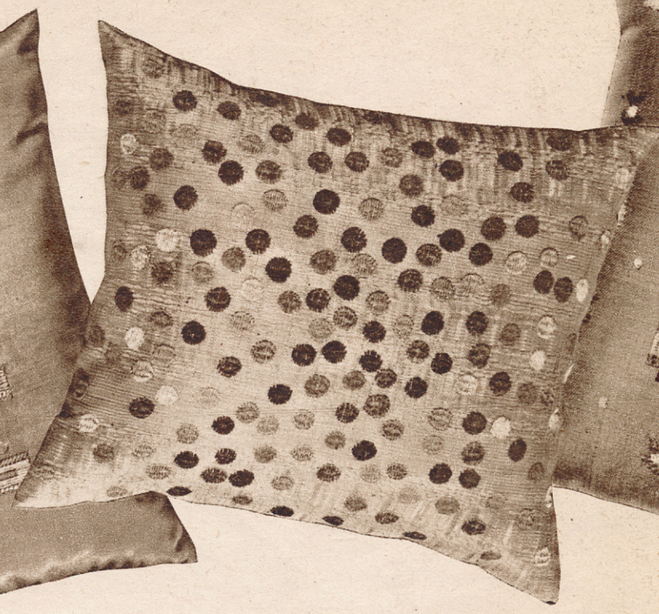

Sohvatyyny »Berberis» *(Koko 42 × 46 cm.) Pohjakangas kullanhohteista silkkiä, kuvioituksessa syksyisen berberispensaan kaikki lämpimät punaiset ja keltaiset värit. Viepensaan kaikki lämpimät punaiset ja keltaiset värit. Hättävä sohvansomiste. Sommitellut Aino Hausmann.*
Piirrettynä ja aloitettuna lankoineen Smk. 100: —.

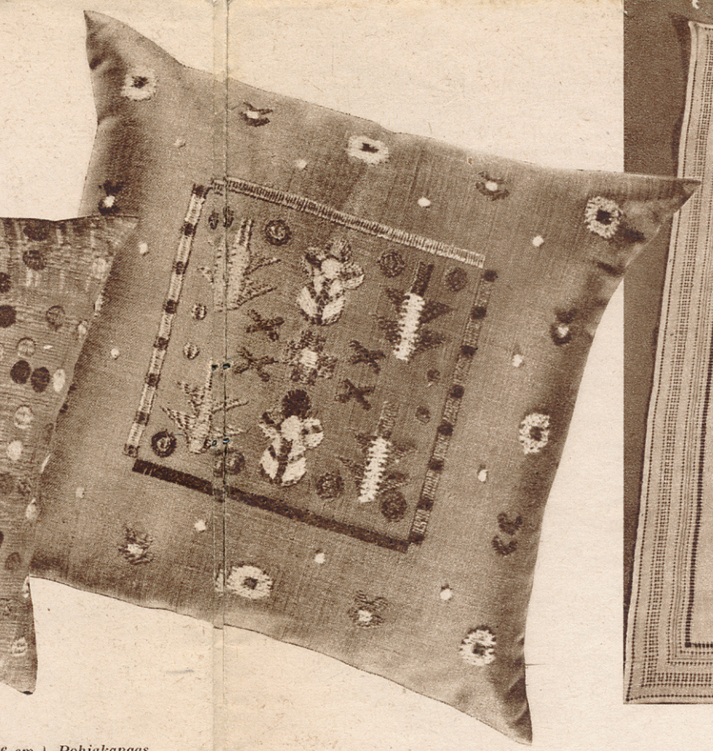

Sohvatyyny »Ruiskukka» *(Koko 48 × 48 cm.) Sininen silkkipohja, runsaskuvioinen malli ommellu punaisin, kellervin, harmain ja sinisin silkki- ja villalangoin. Sommitellut Kaino Toivola.*
Piirrettynä ja aloitettuna lankoineen Smk. 105: —.

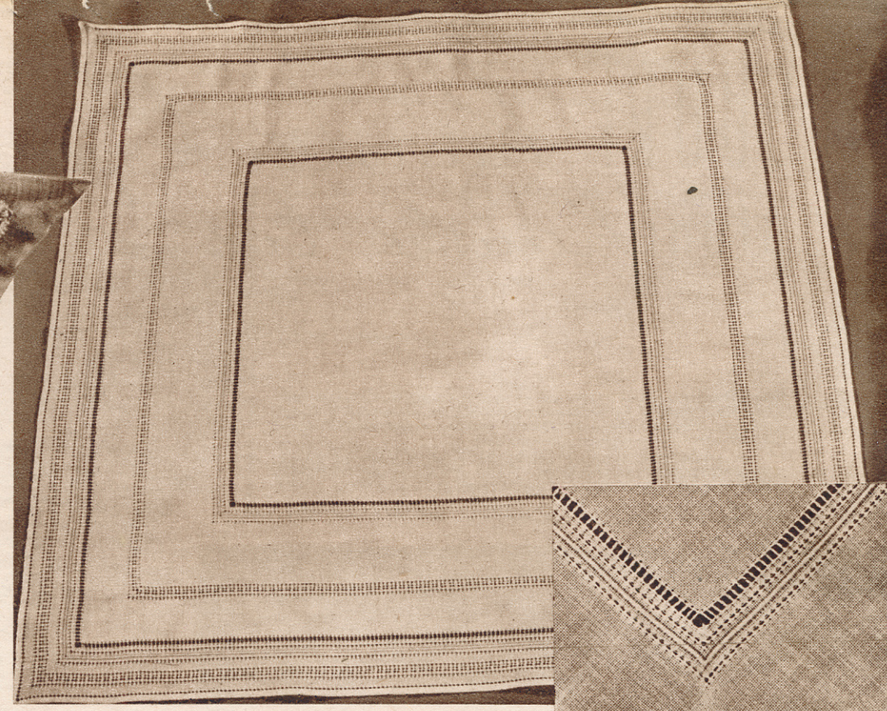

Pöytäliina »Lumivalko» *(Koko 75 × 75 cm.) Valkoinen etamiiniliina, somisteena runsaasti reikä- ja pohjaompeluraitoja. Viihtyisä työ niille, jotka haluavat paljolöisen käsityön. Sommitellut Annikki Repo.*
Aloitettuna lankoineen Smk. 44: —.

TARPEELLISTA

AEL 63. Näin pitäisi esiliinan »istua». Jos haluaa esiliinan, jossa työn touhussakin pysyy asiallisen ja huolellisesti pukeutuneen näköisenä, jonka olkaimet eivät putoile eikä koko vaate kiepsahtele sinne tänne, on paras kerran tilata itselleen kunnon kaava. Siitähän saa koristetta ja kangasta vaihtelemalla erilaisia esiliinoja.

Kaavan hinta 6: —. Koot 44 ja 48 saatavissa. Tilausohjeet samat kuin takakannessa olevien kaavojen. Tilausosoite siis Kotilieden toimitus, Hki, Heikink. 3.

Lentäjämallisen hiihtolakin työohje. (Kuva sivulla 3.) Tämä hiihtolakki neulotaan hyvin paksusta villalangasta. Ellei sellaista ole saatavissa, voi yhdistää esim. kolme 4-säikeistä lankaa ja neuloa niistä paksuilla puikoilla.

Työ aloitetaan luomalla silmukoita niin paljon, että riittää 18 cm leveään neuleeseen. (Kuvassa olevaan lakkiin riitti 30 s.) Aloitetaan neulomalla oikeaa ja puikon lopulla lisätään yksi s. (Katso kuviota malliliitteessä.) Seuraava kerros on myös oikeaa ja puikon lopulla neulotaan kaksi viimeistä s. yhteen. Seuraavan kerroksen lopulla lisätään taas 1 s. ja seuraavalla vähennetään yksi. Näin jatketaan koko ajan oikeaa, kunnes on neulottu 8 cm. Nyt neulotaan kolme kerrosta sileää lisäämättä tai vähentämättä silmukoita. Näin on muodostunut 1 cm:n levyinen raita. Neuletta jatketaan taas 8 cm niinkuin alussa, mutta sillä erotuksella, että lisääminen ja kaventaminen ovat vastakkaisella puolella. Taas neulotaan 1 cm:n raita ja sen jälkeen neulotaan 4 cm lisäämällä ja kaventamalla kuin alussa. Seuraava 1 cm:n raita on neuleen keskikohdalla.

Kun toinenkin puoli on neulottu, ommellaan kuviossa vastaavilla kirjaimilla merkityt reunat nurjalta puolelta yhteen. Tällöin on hyvä pyöristää vähän 1 cm:n raidan kohdalle muodostuvia kulmia.

$3\,^1/_2$ cm leveää leukahihnaa varten luodaan silmukat ja hihna neulotaan sopivan pituiseksi. Toiseen päähän neulotaan reikä nappia varten. Hihna ja nappi ommellaan kuviossa merkityille paikoilleen.

Lankoja Kotilieden Aitasta. Paksua erikoislankaa, joka maksaa 13:— vyyhti, menee 2 vyyhteä. Siitä on eri värejä saatavina.

Kolmikulmainen kaulahuivi (kuvat yllä) on neulottu kahdella paksulla puikolla ohuesta villalangasta. Värien valinta riippuu sen takin väristä, jonka kanssa huivia käytetään. Sopivina yhdistelminä mainitsemme esim. kahta sinistä väriä ja valkoisen harmaata; tummanruskeata, oranssia ja keltaista; mustaa, vaaleanharmaata ja vihreää jne.

Huivin neulominen aloitetaan molemmista sivuista (75 cm pitkät) ja tätä varten luodaan tummanruskeasta langasta 350 silmukkaa (löyhästi) ja neulotaan kerros oikeaa. Toisella kerroksella neulotaan taas oikeaa 173 s., seuraavat 3 s. neulotaan yhteen, neulomista jatketaan ja puikon kaksi viimeistä s. neulotaan vielä yhteen. Työn keskikohdalle on hyvä panna erivärisestä langasta merkki seuraavia kavennuksia varten. Kolmannella kerroksella neulotaan edelleen oikeaa, keskellä ei kavenneta, mutta puikon kaksi viimeistä s. neulotaan yhteen. Näin jatketaan neuloen joka toisen kerroksen keskellä 3 s. yhteen ja yhdistäen jokaisen puikon kaksi viimeistä s. yhdeksi. Neulomista ja kaventamista jatketaan, kunnes kaikki silmukat ovat puikoilta loppuneet.

Kuvatussa huivissa on reunukseen neulottu 32 kerrosta ruskeata, oranssinväristä lankaa on 2 kerrosta ja keltainen raita on muodostettu 10 kerroksesta. Edelleen on seuraavissa ruskeata 14 kerrosta, oranssia 2 ja keltaista 10 kerrosta.

Kun huivi on valmiiksi neulottu, ommellaan sen suippoihin kulmiin sopiviin kohtiin painonappi huivin niskaan kiinnittämistä varten.

Lankoja Kotilieden Aitasta.

Tällä aukeamalla oleviin korutöihin välittää aineksia Kotilieden Aitta, os. Bulevardi 12. Kaikki näitä töitä koskevat tiedustelut on myös osoitettava sinne.

SUURI hauska työ JA pieni hauska työ

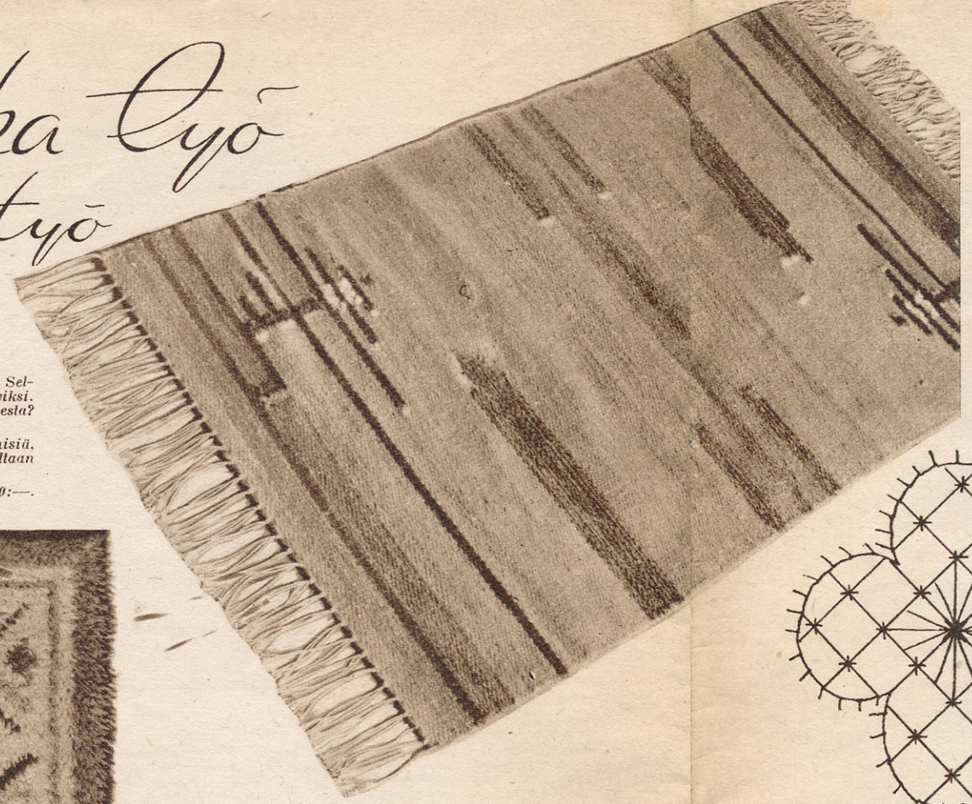

Näitä töitä saa tilata Kotilieden Aitasta, os. Hki, Bulevardi 12. Hintoihin lisätään postikulut.

Mallien kokonainen tai osittainen kaupallinen jäljentäminen on kielletty.

Aikaisempina vuosina Kotilieden Käsityöliitteessä esitettyjä töitä on edelleen saatavissa Kotilieden Aitasta.

Ryijy »Helinä» *(118 × 185 cm) on arvokas ja suuritöinen käsityö. Sellaista olette juuri ehkä halunneetkin kevättalven piteneviksi päiviksi. Tuskinpa muuten mikään käsityö vie voittoa ryijyn hauskuudesta? Melkein suree, kun on saanut sen valmiiksi!*

»Helinässä» on vaalealla pinnalla kirkkaita, puhtaita punaisia, sinisiä, vihreitä ja tummanruskeita värejä. Pirteä, iloinen ja sommittelultaan erikoinen ryijy. Sommitellut Eva Anttila.

Nukkalangat ja malli Smk. 350:—. Ommeltavan aineksel Smk. 450:—. Malli lankanäytteineen Smk. 50:—.

Pikkumatto »Lähteensilmä» *(Koko 60 × 114 cm.) Pääväri vihreä ja ruskea, mukana syvänsinistä ja himmeänpunaista sekä tummanruskeaa. Soveltuu mainiosti myöskin rievuista kudottavaksi sekä mallia loistaen käytävämatoksi. Sommitellut Gunvor Grönvik.*

Karvalangat ja malli Smk. 85:—. Malli lankanäytteineen Smk. 20:—.

Pikkuryijy »Jääkukkia» *(Koko 60 × 60 cm.) Sininen, kellervä-kuvioinen reuna kehystää keskustan sinivalkoisia jääkukkia. Sommitellut Unto Ivaska.*

Nukkalangat ja malli Smk. 75:—. Ommeltavan ainekset Smk. 95:—. Malli lankanäytteineen Smk. 20:—.

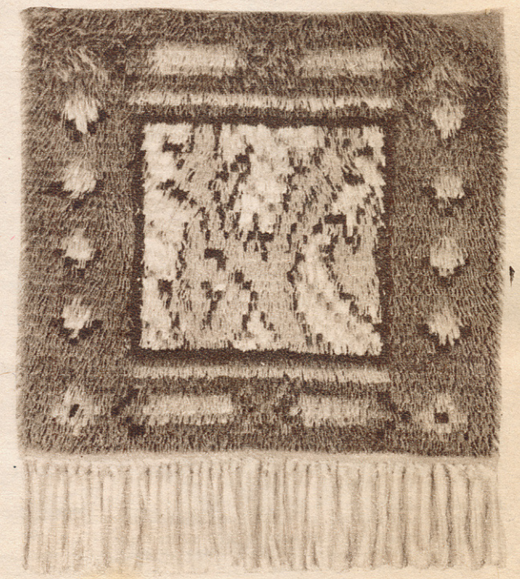

»Maijun» kukan ompelutapa *(piirros oikealla). Lanka pingoitetaan molempiin suuntiin ristiin kukan yli, ristikkokohtiin ommellaan ristipistot, keskus ommellaan samaan tapaan, ristipisto aivan keskelle, kukka reunustetaan pykäpistoin.*

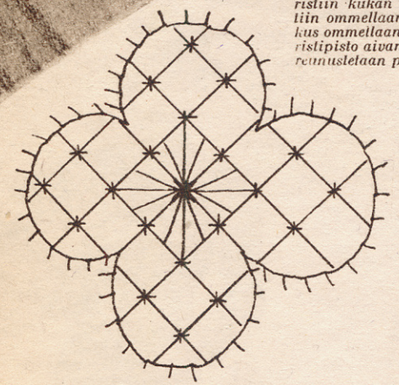

) Ylempi kuva oikealla.)

Pannumyssy »Maiju». *Pehmeän villalangan, erikoisen ompelutavan ja kauniin mallin yhteistyön tuloksena on virkeä ja kerrassaan iloinen pannumyssy. Vihertävän harmahtavalla pellavapohjalla hehkeitä punaisia ja valkoisia kukkia, tehosteena tummanruskeaa. Sommitellut Aino Hausmann.*

Piirrettynä ja aloitettuna lankoineen Smk. 50: —.

(Kuva vas.)

Pannumyssy »Keiju». *Vihreänharmaa pellavakangasmyssy, somisteltu pastellisävyisin punaisin ja keltaisin sekä valkoisin ja tummahkon ruskein silkki-, silkkivilla- ja villalangoin. Sommitellut Annikki Repo.*

Piirrettynä ja aloitettuna lankoineen Smk. 50: —.

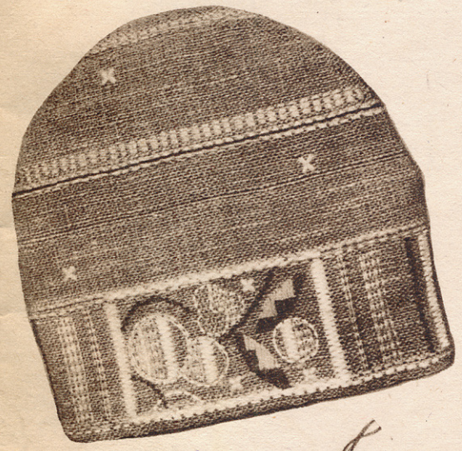

(Alla oik.)

Pannumyssy »Tulipallo». *Kodikas, punaiselle villapohjalle punaisin ja ruskeavivahteisin langoin ommeltu, punaisin lankapalloin somistettu arkisen kahvipöydän ilostuttaja. Piirrokset alla osoittavat, kuinka lankapallot tehdään. Sommitellut Kaino Toivola.*

Piirrettynä ja aloitettuna lankoineen Smk. 58: —.

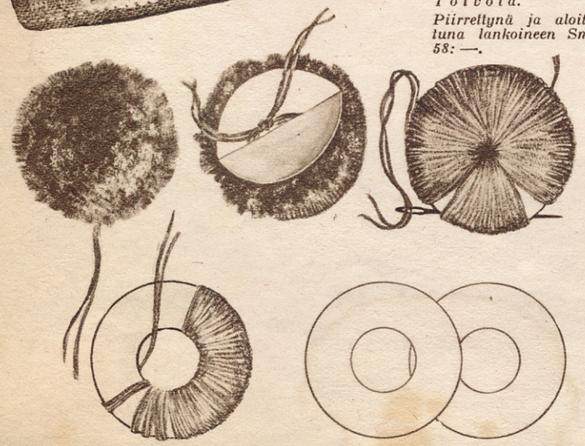

Huom.! Lähetettävä suljetussa kirjeessä.

KOTILIEDEN KUMMIKERHOT, HEIKINK. 3, HKI.

Ilmoitamme täten, että olemme perustaneet kummikerhon.

Paikkakunnan nimi: .....

Kerhossa on nyt ..... jäsentä. Se kerhon jäsen, jolle saa kirjeenvaihdon osoittaa, on

(nimi:) .....

(selvä postiosoite:) .....

.....

Kerhollemme pyydämme lähettämään luettavaksi:

1. *Holter:* **Nahkakirje** *tai* / 2. *Tuulio:* **Nightingale** *tai* / 3. *Nuolivaara:* **Isäntä ja emäntä** *tai* / 4. *kirjaset Kaarina:* **Anja otti paikan** *sekä Annikki Rastin runot* **Lumotut silmät.** *(Valittu vaihtoehto alleviivattava.)*

KOTIMAISIA KAAVOJA

Ammattienedistämislaitoksen kaavaosasto on pyynnöstämme sommitellut »kotimaisille vartaloille», jotka siellä runsaiden mittausten perusteella niin hyvin tunnetaan, muodikkaita urheilupukuja.

Kaavojen tilaajien pyydämme merkitsemään kuorensa vas. alakulmaan: *Kaavatilaus*. Mukavinta on liittää tilauskirjeeseen kaavojen hinta postimerkeissä. Tällöin ne toimitetaan ristisiteessä postivapaasti. Tilausosoite: Kotilieden toimitus, Hei kink. 3, Helsinki.

AEL 65, kool 26, 29, 31 (sopivat 4—8-vuotiaille). Jos leemme pienokaiselle tällaisen puvun paksusta villakankaasta, hänen on siinä niin hyvä leuhata ulkona. Housun kaava on varmasti kyllin pitkä vyötärölle päin ja lahkeiden malli sallii kasvun varaa. Vetoketju on mukava sulkemiskeino, mutta voidaan hyvin korvata napeilla.

Kaavojen hinta: . . . 10:—.

AEL 66, kool 38, 40, 42. Muodikkaita ja miellyttäviä vaatekappaleita urheilevalle nuorelle naiselle: hauskannäköinen housuhame sekä taipuisasta nahasta tai miksei mokkakankaasta ommeltu liivi.

Housuhameen kaava: 9:—.
Liivin kaava: . . . . 6:—.
Molemmat yhdessä tilattaessa: . . yht. 14:—.

AEL 67, kool 44, 46, 48. Ne, jotka eivät halua käyttää housuasua, ovat kaivanneet mukavia vaatteita ulkoiluunsa. Hame, jossa on edessä polvien kohdalla laskokset, on havaittu mukavimmaksi reippaassa liikunnassa. Tai ehkä tarvitsette vain tällaisen takin, joka on mukava, mutta silti arvokkaan tyylinen ja edullinen tukevilletkin vartaloille. Oikea emäntäihmisen ja rouvan asu.

Koko kävelyasun kaavat: 14:—.
Hameen kaava erikseen: 8:—.
Takin kaava erikseen: . 9:—.

AEL 65

AEL 66

AEL 67

W. S. O. Y:n syväpainossa
Porvoossa 1938